



Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MELCHIOR WATHELET
prezentate la 25 iulie 2018¹

Cauzele conexe C-297/17, C-318/17, C-319/17 și C-438/17

Bashar Ibrahim (C-297/17)
Mahmud Ibrahim (C-318/17),
Fadwa Ibrahim (C-318/17),
Bushra Ibrahim (C-318/17),
Mohammad Ibrahim, prin Fadwa și Mahmud Ibrahim, reprezentanți legali (C-318/17),
Ahmad Ibrahim, prin Fadwa și Mahmud Ibrahim, reprezentanți legali (C-318/17),
Nisreen Sharqawi (C-319/17),
Yazan Fattayrji, prin Nisreen Sharqawi, reprezentant legal (C-319/17),
Hosam Fattayrji, prin Nisreen Sharqawi, reprezentant legal (C-319/17)
împotriva
Bundesrepublik Deutschland
și
Bundesrepublik Deutschland
împotriva
Taus Magamadov (C-438/17)

[cereri de decizie preliminară formulate de
Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania)]

„Trimitere preliminară – Directiva 2013/32/UE – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Proceduri comune de acordare și retragere a protecției internaționale – Articolul 52 – Domeniul de aplicare *ratione temporis* al acestei directive – Articolul 33 alineatul (2) litera (a) – Respingerea unei cereri de azil ca inadmisibilă pentru motivul acordării prealabile a protecției subsidiare într-un alt stat membru – Articolele 4 și 18 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Deficiențe sistemice ale procedurii de azil din acest alt stat membru – Directiva 2011/95/UE – Articolul 20 și următoarele – Condițiile de viață ale beneficiarilor protecției subsidiare în acest din urmă stat membru – Risc real și dovedit de tratament inuman sau degradant”

1. Prin cererile de decizie preliminară formulate în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 se solicită, pe de o parte, interpretarea articolul 33 alineatul (2) litera (a) și a articolul 52 alineatul (1) din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale², precum și a articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”) și, pe de altă parte, interpretarea articolului 20 și următoarele din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din

¹ Limba originală: franceza.

² JO 2013, L 180, p. 60.

13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate³.

2. Aceste cereri au fost prezentate în cadrul a trei litigii inițiate de domnul Bashar Ibrahim (cauza C-297/17), domnul Mahmud Ibrahim, doamna Fadwa Ibrahim, domnul Bushra Ibrahim, copiii minori Mohammad și Ahmad Ibrahim (cauza C-318/17), precum și doamna Nisreen Sharqawi și copiii săi minori Yazan și Hosam Fattayrji (cauza C-319/17), solicitanți de azil de origine palestiniană apatrizi care au avut reședința în Siria, împotriva Bundesrepublik Deutschland (Republica Federală Germania), în legătură cu deciziile adoptate de Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Oficiul Federal pentru Migrație și Refugiați, denumit în continuare „Oficiul”) prin care le-a fost refuzat dreptul de azil pentru motivul că veneau dintr-o țară terță sigură.

3. Cererea de decizie preliminară în cauza C-438/17 privește interpretarea articolului 33 alineatul (2) litera (a) și a articolului 52 alineatul (1) din Directiva 2013/32.

4. Această cererea a fost prezentată în cadrul unui litigiu între Republica Federală Germania și domnul Taus Magamadov, solicitant de azil cetățean rus care se declară cecen și care a avut reședința în Polonia, în legătură cu o decizie adoptată de Oficiu, prin care i s-a refuzat dreptul de azil pentru motivul că venea dintr-o țară terță sigură.

I. Cadrul juridic

A. Dreptul internațional

1. Convenția de la Geneva

5. Articolul 21 din Convenția privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951⁴, intrată în vigoare la 22 aprilie 1954, astfel cum a fost completată prin Protocolul privind statutul refugiaților încheiat la New York la 31 ianuarie 1967, intrat în vigoare la 4 octombrie 1967 (denumită în continuare „Convenția de la Geneva”), intitulat „Locuințe”, prevede:

„În privința locuințelor, în măsura în care această problemă intră sub incidența legilor și regulamentelor sau este supusă controlului autorităților publice, statele contractante vor acorda refugiaților care își au reședința legală pe teritoriul lor un tratament cât mai favorabil posibil; în orice caz, acest tratament nu va fi mai puțin favorabil decât cel acordat, în aceleași împrejurări, străinilor în general.”

2. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

6. Sub titlul „Interzicerea torturii”, articolul 3 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), stipulează:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

³ JO 2011, L 337, p. 9.

⁴ *Recueil des traités de Nations unies*, vol. 189, p. 50, n° 2545 (1954).

B. Dreptul Uniunii

1. Carta

7. În conformitate cu articolul 1 din cartă, intitulat „Demnitatea umană”:

„Demnitatea umană este inviolabilă. Aceasta trebuie respectată și protejată.”

8. Potrivit articolului 4 din cartă, intitulat „Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante”:

„Nimeni nu poate fi supus torturii și nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.”

Articolul 18 din cartă, intitulat „Dreptul de azil”, prevede:

„Dreptul de azil este garantat cu respectarea normelor prevăzute de Convenția de la Geneva din 28 iulie 1951 și de Protocolul din 31 ianuarie 1967 privind statutul refugiaților și în conformitate cu Tratatul privind Uniunea Europeană și cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.”

9. Articolul 51 din cartă, intitulat „Domeniul de aplicare”, prevede la alineatul (1):

„Dispozițiile prezentei carte se adresează instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, cu respectarea principiului subsidiarității, precum și statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii. Prin urmare, acestea respectă drepturile și principiile și promovează aplicarea lor în conformitate cu atribuțiile pe care le au în acest sens și cu respectarea limitelor competențelor conferite Uniunii de tratate.”

10. Articolul 52 din cartă, intitulat „Întinderea și interpretarea drepturilor și principiilor”, prevede la alineatul (3):

„În măsura în care prezenta cartă conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin [CEDO], înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenția menționată. Această dispoziție nu împiedică dreptul Uniunii să confere o protecție mai largă.”

2. Directiva 2013/32

11. Articolul 33 din Directiva 2013/32, intitulat „Cereri inadmisibile”, prevede:

„(1) În afara cazurilor în care o cerere nu este examinată în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 604/2013, statele membre nu au obligația de a verifica dacă solicitantul îndeplinește condițiile cerute pentru a obține protecție internațională în conformitate cu Directiva 2011/95/UE, în cazul în care cererea este considerată inadmisibilă în temeiul prezentului articol.

(2) Statele membre pot considera o cerere de protecție internațională ca inadmisibilă numai în cazul în care:

(a) un alt stat membru a acordat protecție internațională;

[...]”

12. Articolul 40 din această directivă, intitulat „Cereri ulterioare” prevede:

„[...]”

(2) [...] o cerere ulterioară de protecție internațională este supusă mai întâi unei examinări preliminare pentru a se stabili dacă au apărut sau au fost prezentate de către solicitant elemente sau date noi care se referă la examinarea menită să stabilească dacă solicitantul îndeplinește condițiile pentru a fi beneficiar de protecție internațională în temeiul Directivei 2011/95/UE.

(3) În cazul în care în cadrul examinării preliminare menționate la alineatul (2) se ajunge la concluzia că au apărut sau au fost prezentate de solicitant elemente sau date noi care sporesc semnificativ probabilitatea ca solicitantul să îndeplinească condițiile pentru a fi beneficiar de protecție internațională în temeiul Directivei 2011/95/UE, cererea este examinată în continuare în conformitate cu capitolul II. De asemenea, statele membre pot să prevadă alte motive pentru examinarea în continuare a unei cereri ulterioare.

(4) Statele membre pot prevedea ca cererea să fie examinată în continuare numai în cazul în care solicitantul respectiv s-a aflat, independent de voința sa, în incapacitatea de a declara situațiile menționate la alineatele (2) și (3) din prezentul articol în cadrul procedurii anterioare, în special prin exercitarea dreptului său la o cale de atac efectivă în temeiul articolului 46.

[...]"

13. Articolul 51 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma articolelor 1-30, articolului 31 alineatele (1), (2) și (6)-(9), articolelor 32-46, articolului 49 și articolului 50 și anexei I până la cel târziu 20 iulie 2015. Statele membre comunică de îndată Comisiei textul acestor dispoziții.”

14. În conformitate cu articolul 52 primul paragraf din Directiva 2013/32:

„Statele membre aplică actele cu putere de lege și actele administrative menționate la articolul 51 alineatul (1) cererilor de protecție internațională depuse după 20 iulie 2015 sau după o dată anterioară și procedurilor de retragere a protecției internaționale începute după acea dată. Cererile depuse înainte de 20 iulie 2015 și procedurile de retragere a statutului de refugiat începute înainte de acea dată sunt reglementate de actele cu putere de lege și actele administrative adoptate în temeiul Directivei 2005/85/CE [a Consiliului din 1 decembrie 2005 privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a statutului de refugiat⁵].”

C. Dreptul german

15. Articolul 29 din Asylgesetz (Legea privind dreptul de azil) din 2 septembrie 2008, astfel cum a fost modificată prin Integrationsgesetz (Legea privind integrarea) din 31 iulie 2016 (BGBl. I, S., p. 1939), (denumită în continuare „AsylG”) prevede:

„(1) O cerere de azil este inadmisibilă atunci când

1. un alt stat este responsabil de examinarea cererii de azil

⁵ JO 2005, L 326, p. 13, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 242.

- a) în conformitate cu Regulamentul [Dublin III⁶] sau
 - b) în temeiul altor norme din dreptul Uniunii Europene sau al unui acord internațional
2. un alt stat membru al Uniunii Europene a acordat deja în străinătate protecția internațională vizată la articolul 1 alineatul (1) punctul 2, [...]"

16. Articolul 77 alineatul (1) din AsylG prevede:

„În litigiile guvernate de prezenta lege, instanța se întemeiază pe situația de fapt și de drept existentă la momentul ultimei ședințe; dacă aceasta statuează fără o ședință prealabilă, momentul determinant este cel la care se pronunță hotărârea. [...]"

II. Litigiile principale și întrebările preliminare

A. Cauzele conexate C-297/17, C-318/17 și C-319/17

17. Reclamantul în cauza C-297/17⁷, domnul Bashar Ibrahim, este fiul domnului Mahmud Ibrahim și al doamnei Fadwa Ibrahim, precum și fratele celorlalți trei reclamanți⁸ care sunt, la fel ca părinții lor, reclamanți în cauza C-318/17.

18. Reclamanții din aceste cauze principale au părăsit Siria în cursul anului 2012 și au ajuns în Bulgaria unde, prin deciziile din 26 februarie și din 7 mai 2013, li s-a acordat protecție subsidiară. În luna noiembrie 2013, ei și-au continuat drumul prin România, Ungaria și Austria până în Germania unde, la 29 noiembrie 2013, au depus o nouă cerere de azil.

19. La 22 ianuarie 2014, Oficiul a adresat administrației naționale bulgare cereri de reprimire a persoanelor interesate. Acestea au fost respinse de administrația în cauză prin scrisorile din 28 ianuarie și din 10 februarie 2014 pentru motivul că protecția subsidiară deja acordată reclamanților din cauzele principale C-297/17 și C-318/17 în Bulgaria atrage inaplicabilitatea în speță a procedurii de reprimire din Regulamentul Dublin III. În plus, autoritatea bulgară competentă ar fi poliția locală de frontieră.

20. Prin deciziile din 27 februarie și din 19 martie 2014, Oficiul a refuzat dreptul de azil reclamanților din litigiul principală în cauzele C-297/17 și C-318/17, fără a examina pe fond a cererile lor, pentru motivul că veniseră dintr-o țară terță sigură, și a dispus returnarea lor la frontiera bulgară.

21. Prin hotărârile pronunțate la 20 mai și, respectiv, la 22 iulie 2014, Verwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ, Germania) a respins acțiunile introduse împotriva acestor decizii.

6 Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (JO 2013, L 180, p. 31). A se vedea, de asemenea, Regulamentul (CE) nr. 343/2003 al Consiliului din 18 februarie 2003 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe (JO 2003, L 50, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 56, denumit în continuare „Regulamentul Dublin II”).

7 Situația de fapt în cauza C-319/17 este în esență analogă celei în care se înscrie cererea de decizie preliminară în cauza C-297/17. În plus, motivarea și întrebările preliminare sunt identice cu cele din cererea de decizie preliminară formulată în cauza C-297/17.

8 Și anume Bushra, Mohammad și Ahmad Ibrahim.

22. Prin hotărârile din 18 februarie 2016, Oberverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Superior, Germania) a anulat ordonanțele de returnare la frontiera bulgară, dar a respins celelalte capete de cerere. Potrivit acestei instanței, dreptul de azil în Germania a fost refuzat în mod întemeiat reclamantilor din cauzele principale C-297/17 și C-318/17 întrucât aceștia din urmă veniseră dintr-o țară terță sigură. Ordonanțele de returnare la frontieră ar fi însă ilegale întrucât nu s-a dovedit că Republica Bulgaria era în continuare dispusă să îi preia pe reclamantii din cauzele principale C-297/17 și C-318/17.

23. Reclamantii au formulat recurs în fața Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania) împotriva deciziilor de respingere în parte a cererilor lor. Ei susțin, în special, că regimul instituit prin Regulamentul Dublin III rămâne aplicabil după acordarea protecției subsidiare. În schimb, Oficiul apreciază că cererile de azil sunt inadmisibile de la acea dată în conformitate cu articolul 29 alineatul (1) punctul 2 din AsylG, care corespunde, în ceea ce privește conținutul, articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32.

24. În aceste condiții, Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă federală) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dispoziția tranzitorie de la articolul 52 primul paragraf din Directiva 2013/32 se opune aplicării unei prevederi naționale potrivit căreia, în vederea transpunerii abilitării extinse față de reglementarea anterioară de la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, o cerere de protecție internațională este inadmisibilă în cazul în care solicitantului i s-a acordat într-un alt stat membru protecție subsidiară, în măsura în care, în lipsa unei prevederi tranzitorii, reglementarea națională se aplică și în cererile depuse înainte de 20 iulie 2015?

Dispoziția tranzitorie de la articolul 52 primul paragraf din Directiva 2013/32 permite statelor membre să transpună, cu efect retroactiv, abilitarea extinsă prevăzută la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, cu consecința că sunt inadmisibile și cererile de azil formulate înainte de transpunerea acestei abilitări extinse, dar care nu au soluționate definitiv la data transpunerii?

2) Conferă articolul 33 din Directiva 2013/32 statelor membre un drept de alegere a temeiului pentru respingerea cererii de azil ca inadmisibilă, fie pentru că este competentă internațional o altă instanță (Regulamentul Dublin), fie pe baza articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare: dreptul Uniunii se opune ca un stat membru să respingă o cerere de protecție internațională din cauza acordării protecției subsidiare într-un alt stat membru ca inadmisibilă ca urmare a transpunerii abilitării de la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, dacă:

a) solicitantul dorește consolidarea protecției subsidiare care i-a fost acordată într-un alt stat membru (acordarea statutului de refugiat) și procedura de azil din celălalt stat membru a prezentat și prezintă în continuare deficiențe sistemice; sau

b) regimul protecției internaționale, mai precis condițiile de viață ale persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară în celălalt stat membru care a acordat solicitantului protecție subsidiară:

– încalcă articolul 4 din cartă, respectiv articolul 3 din CEDO; sau

– nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 20 și următoarele din Directiva 2011/95 fără însă a încalca articolul 4 din cartă și articolul 3 din CEDO?

- 4) În cazul unui răspuns afirmativ la a treia întrebare litera b), acest lucru este valabil și atunci când persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară nu li se acordă niciun fel de prestații necesare traiului sau li se acordă astfel de prestații într-o măsură mult mai mică față de cele acordate în alte state membre, fără a fi tratate diferit, în această privință, în raport cu resortisanții acestui stat membru?
- 5) În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare:
- a) Se aplică Regulamentul Dublin III într-o procedură privind acordarea protecției internaționale în cazul în care cererea de azil a fost depusă înainte de 1 ianuarie 2014, însă cererea de reprimire după 1 ianuarie 2014, iar solicitantul dobândise anterior protecție subsidiară (în luna februarie 2013) în statul membru solicitat?
- b) Din dispozițiile Regulamentelor Dublin se poate deduce un transfer de competență implicit asupra statului membru care solicită reprimirea unui solicitant de azil în cazul în care statul membru solicitat a respins în termen cererea de reprimire formulată potrivit Regulamentului Dublin și a făcut trimitere în schimb la un acord de readmisie interstatal?”

B. Cauza C-438/17

25. În anul 2007, domnul Magamadov a formulat o cerere de azil în Polonia unde, prin decizia din 13 octombrie 2008, i s-a acordat protecție subsidiară. În luna iunie 2012, a intrat împreună cu soția și copilul în Germania, unde a depus, la 19 iunie 2012, o cerere de azil.
26. La 13 februarie 2013, Oficiul a adresat o cerere de reprimire autorităților poloneze, care au declarat, la 18 februarie 2013, că sunt de acord să îi reprimească pe domnul Magamadov și familia sa.
27. Prin decizia din 13 martie 2013, Oficiul a constatat, fără examinare pe fond, că cererile de azil depuse de domnul Magamadov și familia sa sunt inadmisibile deoarece Republica Polonia este statul membru responsabil de soluționarea acestor cereri și a dispus transferul lor în Polonia. Întrucât transferul nu a avut loc în termenul stabilit din cauza unor probleme de sănătate ale soției domnului Magamadov, prin decizia din 24 septembrie 2013, Oficiul și-a retras decizia din 13 martie 2013, pentru motivul că Republica Federală Germania a devenit statul membru responsabil în urma expirării acestui termen.
28. Prin decizia din 23 iunie 2014, Oficiul a refuzat reclamantului protecția internațională și dreptul de azil, pentru motivul că venise din Polonia, și a dispus returnarea sa în acel stat membru.
29. Prin hotărârea din 19 mai 2015, Verwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ, Germania) a respins acțiunea introdusă împotriva acestei decizii.
30. Prin hotărârea din 21 aprilie 2016, Oberverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Superior, Germania), a anulat decizia Oficiului din 23 iunie 2014.
31. Oberverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Superior,) a considerat că norma prevăzută la articolul 16 bis alineatul (2) prima teză din Constituția germană (Grundgesetz) care prevede că dreptul de azil nu se acordă unui resortisant străin venit dintr-o țară sigură nu este aplicabilă în cauza principală având în vedere derogarea prevăzută la articolul 26 bis alineatul (1) a treia teză punctul 2 din AsylG, potrivit căruia norma țării terțe sigure nu se aplică în cazul în care, ca în prezenta cauză, Republica Federală Germania a devenit statul membru responsabil în temeiul dreptului Uniunii.

Întrucât cererea de azil care face obiectul cauzei principale a fost depusă înainte de 20 iulie 2015, ar fi aplicabilă Directiva 2005/85. Or, articolul 25 alineatul (2) din această directivă ar permite respingerea unei cereri de azil fără examinarea pe fond numai atunci când un alt stat membru a recunoscut calitatea de refugiat a persoanei vizate.

32. Republica Federală Germania a formulat recurs împotriva hotărârii menționate în fața Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală). Aceasta susține în special că cererea de azil în discuție în cauza principală este inadmisibilă în temeiul articolului 29 alineatul (1) punctul 2 din AsylG care corespunde, în ceea ce privește conținutul, articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, din moment ce reclamantului i s-a acordat protecție internațională în Polonia.

33. Domnul Magamadov consideră că cererea sa de azil depusă la 19 iunie 2012 nu este inadmisibilă, întrucât Republica Polonia nu i-a acordat statutul de refugiat, ci o simplă protecție subsidiară.

34. Instanța de trimitere a arătat că decizia Oficiului din 23 iunie 2014 a fost adoptată înainte de intrarea în vigoare a Directivei 2013/32 și că Regulamentul Dublin II este aplicabil în situația de fapt în discuție în cauza principală, iar nu Regulamentul Dublin III.

35. În aceste condiții, instanța de trimitere a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dispoziția tranzitorie de la articolul 52 primul paragraf din Directiva 2013/32/UE se opune aplicării unei prevederi naționale potrivit căreia, în vederea transpunerii abilitării extinse față de reglementarea anterioară de la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, o cerere de protecție internațională este inadmisibilă în cazul în care solicitantului i s-a acordat protecție subsidiară într-un alt stat membru, în măsura în care, în lipsa unei prevederi tranzitorii, reglementarea națională se aplică și cererilor depuse înainte de 20 iulie 2015?

Această interpretare se aplică în orice caz atunci când cererea de azil depusă în temeiul articolului 49 din Regulamentul [Dublin III] intră încă în totalitate sub incidența Regulamentului [Dublin II]?

2) Dispoziția tranzitorie de la articolul 52 primul paragraf din Directiva 2013/32 permite statelor membre să transpună, cu efect retroactiv, abilitarea extinsă prevăzută la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, cu consecința că sunt inadmisibile și cererile de azil formulate înainte de intrarea în vigoare a Directivei 2013/32 și înainte de transpunerea acestei abilitări extinse, dar care nu au fost soluționate definitiv la data transpunerii?”

III. Procedura în fața Curții

36. Prin decizia președintelui Curții din 9 iunie 2017, cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 au fost conexe pentru buna desfășurare a fazei scrise și a fazei orale a procedurii, precum și în vederea pronunțării hotărârii, întrebările preliminare formulate în aceste trei cauze fiind identice.

37. Instanța de trimitere a solicitat Curții judecarea acestor cauze potrivit unei proceduri accelerate în temeiul articolului 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al acesteia. La 14 iulie 2017, președintele Curții a decis că nu era necesar să se dea curs cererii sale.

38. De asemenea, instanța de trimitere a solicitat Curții judecarea cauzei C-438/17 potrivit unei proceduri accelerate în temeiul articolului 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al acesteia. La 19 septembrie 2017, președintele Curții a decis că nu era necesar să se admită cererea menționată.

39. Prin decizia Curții din 30 ianuarie 2018, cauzele C-297/17, C-318/17, C-319/17 și C-438/17 au fost conexe pentru buna desfășurare a fazei orale a procedurii, precum și în vederea pronunțării hotărârii.

40. Reclamanții din acțiunea principală, guvernele german, francez și polonez, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17.

41. Guvernele german, polonez și maghiar, precum și Comisia au depus observații scrise în cauza C-438/17.

42. În ședința comună, care s-a desfășurat la 8 mai 2018, în cauza C-163/17 și în cauzele conexate C-297/17, C-318/17, C-319/17 și C-438/17, reclamanții din cauzele principale, Oficiul, guvernele german, belgian, italian, neerlandez și al Regatului Unit, precum și Comisia au prezentat observații orale.

IV. Analiză

A. Cu privire la prima întrebare preliminară adresată în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 și la cele două întrebări adresate în cauza C-438/17

43. Prima întrebare preliminară în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 și cele două întrebări în cauza C-438/17 privesc interpretarea dispoziției tranzitorii din Directiva 2013/32, și anume a articolului 52 primul paragraf din cuprinsul său. Prin intermediul acestora se solicită să se stabilească în esență care dintre cele două directive, Directiva 2013/32 sau Directiva 2005/85, este aplicabilă cererii de azil din 29 noiembrie 2013 a reclamanților din cauzele principale C-297/17, C-318/17 și C-319/17 și cererii de azil din 19 iunie 2012 a reclamantului din cauza principală C-438/17⁹.

44. Potrivit instanței de trimitere, în conformitate cu articolul 29 alineatul (1) punctul 2 din AsylG, care transpune articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, o cerere de azil este inadmisibilă dacă un alt stat membru al Uniunii a acordat deja resortisantului străin protecție internațională. Aceasta a adăugat că articolul 77 alineatul (1) din AsylG „impune în sine aplicarea articolului 29 alineatul (1) punctul 2 din AsylG cererilor depuse înainte de intrarea sa în vigoare în măsura în care ele nu au făcut încă obiectul unei decizii care nu este supusă căilor de atac. [...]”. Încrederea persoanelor interesate în persistența vechiului regim juridic cântărește mai puțin, în opinia instanței de trimitere, decât obiectivul urmărit de noul regim care constă în evitarea migrației secundare după obținerea protecției în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32”. (A se vedea punctul 20 din cererea de decizie preliminară în cauza C-297/17.)

45. Trebuie precizat că, potrivit articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, statele membre pot considera ca fiind inadmisibilă o cerere de protecție internațională, și anume o cerere prin care se urmărește obținerea statutului de refugiat sau a statutului conferit de protecția subsidiară, în cazul în care un alt stat membru a acordat protecție internațională¹⁰.

9 Instanța de trimitere observă că „[p]rin articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, legiuitorul Uniunii a extins astfel posibilitatea prevăzută deja la articolul 25 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2005/85 de respingere a unei cereri de azil ca inadmisibilă, permițând în prezent statelor membre să considere o cerere de azil inadmisibilă dacă un alt stat membru a acordat protecție subsidiară”. (A se vedea punctul 15 din cererea de decizie preliminară în cauza C-297/17). În ședința comună din 8 mai 2018, guvernul Regatului Unit a contestat interpretarea instanței de trimitere privind articolul 25 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2005/85. Acesta a susținut în special că, potrivit articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2005/85, în cazul în care un stat membru utilizează o procedură comună pentru cererile de azil și cererile de protecție subsidiară, trebuie să aplice directiva menționată pe întreg parcursul procedurii. În aceste împrejurări, guvernul Regatului Unit a susținut că articolul 25 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2005/85 trebuie să fie interpretat în sensul că un stat membru poate considera o cerere de azil ca fiind inadmisibilă dacă un alt stat membru a acordat protecție subsidiară. Nu suntem de acord cu această interpretare. Pe lângă faptul că articolul 25 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2005/85 vizează în mod expres statutul de refugiat, considerăm că guvernul Regatului Unit confundă procedura de acordare a statutului de refugiat sau a protecției subsidiare în statele membre cu statutul de refugiat sau cu statutul conferit prin protecția subsidiară.

10 În conformitate cu punctul 43 din Hotărârea din 17 martie 2016, Mirza (C-695/15 PPU, EU:C:2016:188), articolul 33 din Directiva 2013/32 „vizează atenuarea obligației statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prin definirea cazurilor în care o astfel de cerere este considerată inadmisibilă”. Motivul de inadmisibilitate prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 permite statelor membre să respingă, fără examinare pe fond, cererile de protecție internațională.

46. În schimb, în conformitate cu articolul 25 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2005/85¹¹, statele membre puteau considera o cerere de protecție internațională ca fiind inadmisibilă în cazul în care un alt stat membru a acordat *statutul de refugiat*. În consecință, potrivit acestei dispoziții, o cerere de acordare a statutului de refugiat nu putea fi considerată ca inadmisibilă dacă statutul conferit de protecția subsidiară a fost acordat de un alt stat membru¹².

47. Rezultă că există o distincție clară și evidentă între domeniile de aplicare ale celor două dispoziții, statele membre dispunând de competențe mai extinse legate de declararea inadmisibilității unei cereri de protecție internațională în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 decât în temeiul articolului 25 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2005/85¹³. În consecință, în ceea ce privește admisibilitatea cererilor de protecție internațională, este important să cunoaștem care dintre cele două directive este aplicabilă în cauzele principale.

48. În această privință, articolul 52 primul paragraf prima teză din Directiva 2013/32 prevede că statele membre aplică dispozițiile naționale care transpun în special articolul 33 din directiva menționată cererilor de protecție internațională depuse și procedurilor de retragere a protecției internaționale începute după 20 iulie 2015¹⁴ „sau după o dată anterioară”.

49. Rezultă din lucrările pregătitoare ale Directivei 2013/32 că expresia „sau după o dată anterioară”, care nu figura în textul propunerii Comisiei [COM(2009) 554], a fost adăugată la sfârșitul articolului 52 primul paragraf prima teză din Directiva 2013/32 de către Consiliu la prima lectură¹⁵.

50. Includerea acesteia se află la originea prezentelor cereri de decizie preliminară. Trebuie constatat că această dispoziție este un exemplu clasic de redactare legislativă deficientă sau de indecizie care se află la originea mai multor acțiuni în justiție și care generează totodată o risipă considerabilă de resurse atât la nivel național, cât și la nivel european, fără a pune la socoteală provocările impuse, mai ales în ceea ce privește termenele, justițiabililor în cauză care se confruntă deja și cu alte dificultăți.

51. Astfel, în lipsa acestei expresii, articolul 52 primul paragraf prima teză din Directiva 2013/32 ar fi perfect clar, iar data de 20 iulie 2015 ar fi singura dată relevantă pentru stabilirea directivei aplicabile. În plus, la ce folosește menținerea expresiei „după 20 iulie 2015” dacă prin aceasta sunt vizate și cererile depuse înaintea datei menționate?

52. În vederea soluționării problemei dacă data de 20 iulie 2015 rămâne relevantă pentru stabilirea aplicării *ratione temporis* a Directivei 2013/32 considerăm, în concordanță cu observațiile guvernului polonez și ale Comisiei, că este necesară interpretarea articolului 52 primul paragraf prima teză din Directiva 2013/32 în ansamblul său.

11 Directiva 2005/85 a fost abrogată începând de la 21 iulie 2015 prin articolul 53 din Directiva 2013/32.

12 Instanța de trimitere observă că deși este adevărat că articolul 29 alineatul (1) punctul 2 din AsylG corespunde condițiilor impuse de articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, el nu poate fi conciliat în această privință cu articolul 25 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2005/85. Potrivit acestei din urmă dispoziții, „[s]tatele membre pot considera o cerere de azil ca inadmisibilă [...] în cazul în care [...] un alt stat membru a acordat statutul de refugiat”.

13 Guvernul polonez susține că reiese în mod expres din compararea celor două dispoziții, și anume a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 și a articolului 25 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2005/85, că Directiva 2013/32 a extins competențele de care dispune un stat membru pentru a considera o cerere ca inadmisibilă. Acesta a arătat că, în prezent, o cerere poate fi declarată inadmisibilă nu doar în cazul în care solicitantului i s-a acordat statutul de refugiat într-un alt stat membru, ci și dacă el beneficiază de protecție subsidiară pe teritoriul acestuia din urmă. În schimb, potrivit aceluiași guvern, în temeiul Directivei 2005/85, o cerere nu poate fi considerată inadmisibilă decât dacă solicitantului i s-a acordat statutul de refugiat într-un alt stat membru.

14 Trebuie să observăm că, în conformitate cu articolul 51 alineatul (1) din Directiva 2013/32, articolul 33 din directiva menționată trebuia să fie transpus până la 20 iulie 2015. În plus, potrivit articolului 53 din aceeași directivă, Directiva 2005/85 a fost abrogată începând de la 21 iulie 2015. În cauzele principale, protecția subsidiară a fost acordată, iar cererile de acordare a statutului de refugiat au fost depuse înainte de 20 iulie 2015.

15 A se vedea articolul 52 din Poziția (UE) nr. 7/2013 a Consiliului la prima lectură în vederea adoptării unei directive a Parlamentului European și a Consiliului privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare), adoptată de Consiliu la 6 iunie 2013 (C 179 E, p. 27).

53. Potrivit articolului 52 primul paragraf a doua teză din Directiva 2013/32, cererile depuse *înainte* de 20 iulie 2015, precum și procedurilor de retragere a statutului de refugiat începute *anterior* datei în cauză sunt reglementate de actele cu putere de lege și actele administrative adoptate în temeiul Directivei 2005/85.

54. Din această dispoziție perfect clară și imperativă reiese că cererile de azil ale reclamantilor din litigiul principal, care au fost depuse toate înainte de 20 iulie 2015, sunt reglementate de actele cu putere de lege și actele administrative adoptate în temeiul Directivei 2005/85¹⁶. Dacă expresia „sau după o dată anterioară” de la sfârșitul articolului 52 primul paragraf prima teză din Directiva 2013/32 trebuie să fie interpretată în sensul că lasă statelor membre posibilitatea de a aplica dispozițiile naționale de transpunere a Directivei 2013/32 în cazul cererilor depuse înainte de 20 iulie 2015, o asemenea interpretare ar contraveni în mod categoric articolului 52 primul paragraf a doua teză din Directiva 2013/32, deformând sensul său clar.

55. Or, nu vedem de ce ar trebui să „sacrificăm” sensul clar al articolului 52 primul paragraf a doua teză din Directiva 2013/32 pentru a da un sens expresiei „sau după o dată anterioară” care a introdus o ambiguitate sau chiar o contradicție în prima teză a aceluiași paragraf. Întrucât în ceea ce privește aspectul în discuție, Directiva 2013/32 este mai restrictivă decât Directiva 2005/85, argumentul Comisiei potrivit căruia articolul 52 primul paragraf prima teză din Directiva 2013/32 permite aplicarea retroactivă a dispozițiilor directivei menționate care ar fi mai favorabile solicitantului de azil¹⁷ nici măcar nu este necesar să fie examinat.

56. În consecință, singura interpretare logică a articolului 52 primul paragraf prima teză din Directiva 2013/32 este aceea că cererile depuse *după* 20 iulie 2015, precum și procedurile de retragere a statutului de refugiat inițiate *după* data în cauză sunt guvernate de actele cu putere de lege și actele administrative adoptate pentru transpunerea Directivei 2013/32.

57. Prin intermediul primei sale întrebări în cauza C-438/17, instanța de trimitere ridică de asemenea problema dacă faptul că cererea de azil a reclamantului din această cauză principală, care a fost depusă în luna iunie 2012, intră încă pe deplin sub incidența Regulamentului Dublin II¹⁸ este relevant pentru interpretarea articolului 52 primul paragraf prima teză din Directiva 2013/32. Astfel, instanța de trimitere apreciază că aplicabilitatea Regulamentului Dublin II în speță se poate opune aplicării retroactive a normei naționale¹⁹ adoptate pentru punerea în aplicare a abilitării extinse acordate de articolul 33 alineatul (2) litera (a) din directiva menționată²⁰.

58. Dat fiind că din răspunsul nostru de la punctul 54 din prezentele concluzii rezultă că articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 nu se aplică înainte de data de 20 iulie 2015, dată la care Regulamentul Dublin III era deja în vigoare, nu se ridică problema dacă Regulamentul Dublin II se opune aplicării retroactive a normei naționale adoptate pentru punerea în aplicare a abilitării extinse conferite de articolul 33 alineatul (2) litera (a) din directiva menționată.

16 Având în vedere caracterul obligatoriu al articolului 52 primul paragraf a doua teză din Directiva 2013/32, dispozițiile naționale precum articolul 77 alineatul (1) din AsylG nu pot să determine domeniul de aplicare *ratione temporis* al articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 și al articolului 25 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2005/85.

17 Comisia apreciază că dispozițiile Directivei 2013/32 și măsurile naționale de transpunere a acestora nu ar putea fi aplicabile cererilor depuse înainte de 20 iulie 2015 decât dacă sunt mai favorabile solicitantului de azil decât cele ale Directivei 2005/85 și, prin urmare, au devenit incidente în temeiul principiului tratamentului mai favorabil prevăzut la articolul 5 din Directiva 2005/85. Astfel, potrivit Comisiei, doar în acele cazuri expresia „sau după o dată anterioară” ar putea avea o semnificație din punct de vedere practic. În ședința din 8 mai 2018, avocatul domnului Magamadov (C-438/17) a arătat că expresia „sau după o dată anterioară” are în vedere transpunerea precoce a Directivei 2013/32.

18 Regulamentul Dublin III a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2014.

19 Și anume a articolului 29 alineatul (1) punctul 2 din AsylG.

20 Potrivit instanței de trimitere, „Republica Federală Germania ar putea astfel să fie (să devină) responsabilă la nivel internațional în temeiul normelor Dublin pentru examinarea pe fond și pentru soluționarea unei (noi) cereri de azil prin care se urmărește obținerea unei protecții (consolidate) a refugiatului, cerere pe care nu ar trebui să o examineze pe fond și nici să o soluționeze în cazul aplicării dispoziției care transpune în mod retroactiv articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32/UE. Formularea articolului 33 alineatul (1) din Directiva 2013/32/UE, care vizează doar Regulamentul Dublin III, ar putea să pledeze în sensul că dispoziția nu se poate aplica în nici un caz situațiilor guvernate încă pe deplin de Regulamentul Dublin II”. (Punctul 16 din cererea de decizie preliminară în cauza C-438/17.)

59. Prin intermediul celei de a doua întrebări în cauza C-438/17, instanța de trimitere ridică problema dacă articolul 52 primul paragraf din Directiva 2013/32 permite punerea în aplicare retroactivă a competenței extinse prevăzute la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, în ceea ce privește cererile de azil încă nesoluționate la momentul punerii sale în aplicare și deja introduse înainte de intrarea în vigoare a Directivei 2013/32²¹.

60. Dat fiind că din răspunsul nostru de la punctul 54 din prezentele concluzii rezultă că articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 nu se aplică înainte de data de 20 iulie 2015, nu se ridică nici problema dacă articolul 52 primul paragraf prima teză din Directiva 2013/32 permite punerea în aplicare retroactivă a competenței extinse prevăzute la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, în ceea ce privește cererile de azil încă nesoluționate la momentul punerii sale în aplicare și deja introduse înainte de intrarea în vigoare a Directivei 2013/32.

61. Având în vedere ceea ce precedă, considerăm că articolul 52 primul paragraf din Directiva 2013/32 se opune aplicării în cazul cererilor de protecție internațională depuse înainte de 20 iulie 2015 a unei reglementări naționale de transpunere a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 și care instituie un motiv de inadmisibilitate, în situația în care solicitantului i s-a acordat protecție subsidiară într-un alt stat membru. Faptul că cererea de azil intră încă pe deplin în domeniul de aplicare al Regulamentului Dublin II în conformitate cu articolul 49 din Regulamentul Dublin III sau că cererea de azil a fost introdusă înainte de intrarea în vigoare a Directivei 2013/32 și înainte de transpunerea ei în dreptul intern nu este relevant.

62. Trebuie constatat că răspunsul nostru la prima întrebare preliminară din cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 și la cele două întrebări din cauza C-438/17 face să rămână fără obiect celelalte întrebări preliminare adresate de instanța de trimitere în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17. Prin urmare, analiza lor realizată în continuare este valabilă doar în ipoteza în care Curtea nu va adopta răspunsul propus la prima întrebare.

B. Cu privire la cea de a doua întrebare adresate în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17

63. Prin intermediul acestei întrebări preliminare, care privește în mod special interpretarea articolului 33 din Directiva 2013/32, instanța de trimitere ridică problema dacă statele membre dispun de dreptul de a alege fie să nu examineze o cerere de azil depusă în aplicarea Regulamentului Dublin II și a Regulamentului Dublin III, pentru motivul că aceste regulamente desemnează un alt stat membru ca responsabil pentru examinarea cererii de protecție internațională²², fie să o respingă ca inadmisibilă în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32²³.

21 Instanța de trimitere a adresat această întrebare având în vedere faptul că, spre deosebire de cererile de azil din cauzele conexate C-297/17, C-318/17 și C-319/17, care au fost depuse la 29 noiembrie 2013, cererea de azil a domnului Magamadov din 19 iunie 2012 a fost depusă înainte de intrarea în vigoare a Directivei 2013/32. În conformitate cu articolul 54 din Directiva 2013/32, această directivă „intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*”. Directiva 2013/32 a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 29 iunie 2013.

22 Am arătat la punctul 42 din Ordonanța din 5 aprilie 2017, Ahmed (C-36/17, EU:C:2017:273) că, potrivit Curții, „dispozițiile și principiile Regulamentului [Dublin III] care guvernează, în mod direct sau indirect, termenele de depunere a unei cereri de reprimire nu sunt aplicabile într-o situație [...] în care un resortisant al unei țări terțe a prezentat o cerere de protecție internațională într-un stat membru după ce i s-a acordat beneficiul protecției subsidiare de un alt stat membru”. Totuși, Curtea nu a soluționat în această ordonanță aspectul dacă statele membre dispun de dreptul de a alege fie să nu examineze o cerere de azil în conformitate cu Regulamentul Dublin III, fie să o respingă ca inadmisibilă în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32.

23 Potrivit Comisiei, chestiunea „se explică prin faptul că dreptul german prevede, la articolul 29 alineatul (1) punctul 1 litera (a) din AsylG, că există un motiv de inadmisibilitate *atunci când* un alt stat membru este responsabil, în temeiul dispozițiilor Regulamentului [Dublin III], de examinarea cererii de azil” (punctul 22 din observațiile Comisiei și sublinierea noastră).

64. Considerăm că reiese cu claritate chiar din formularea articolului 33 alineatul (1) din Directiva 2013/32 și în special din expresia „[î]n afara cazurilor în care o cerere nu este examinată în conformitate cu Regulamentul [Dublin III]” că un stat membru are dreptul de a alege fie să nu examineze o cerere de azil, întrucât un alt stat membru este responsabil, fie să o respingă ca inadmisibilă în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32.

65. În această privință, considerăm, în concordanță cu observațiile Comisiei²⁴, că articolul 33 alineatul (1) din Directiva 2013/32 nu stabilește nicio prioritate sau ierarhie între normele referitoare la determinarea statului membru responsabil și motivele de inadmisibilitate prevăzute la articolul 33 alineatul (2) din Directiva 2013/32. Rezultă că un stat membru nu este obligat să examineze cu prioritate dacă este sau nu responsabil de examinarea cererii de protecție internațională și poate să respingă o asemenea cerere pentru unul dintre motivele de inadmisibilitate prevăzute la articolul 33 alineatul (2) din Directiva 2013/32. În lipsa oricărei priorități sau ierarhii între normele în discuție, această alegere liberă se impune în egală măsură pentru motive legate de economia procedurii.

C. Cu privire la a treia și la a patra întrebare adresate în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17

66. Prin intermediul celei de a treia întrebări adresate în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17, instanța de trimitere ridică problema dacă articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 se opune ca un stat membru să respingă ca inadmisibilă o cerere de azil depusă de un solicitant căruia i s-a fost acordat deja protecție subsidiară de către un alt stat membru, pe de o parte, dacă procedura de azil din celălalt stat membru a prezentat și prezintă în continuare deficiențe sistemice și, pe de altă parte, în cazul în care condițiile de viață ale persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară în celălalt stat membru încalcă articolul 4 din cartă, respectiv articolul 3 din CEDO sau nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 20 și următoarele din Directiva 2011/95, fără a încălca însă articolul 4 din cartă.

67. Prin intermediul celei de a patra întrebări adresate în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17, instanța de trimitere ridică problema dacă dreptul Uniunii se opune aplicării de către un stat membru a motivului de inadmisibilitate prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 în cazul unei cereri de protecție internațională atunci când persoanelor care beneficiază de această protecție internațională nu li se acordă niciun fel de prestații necesare traiului sau li se acordă astfel de prestații într-o măsură mult mai mică față de cele acordate în alte state membre, fără a fi tratate diferit, în această privință, în raport cu resortisanții acestui stat membru și fără a se încălca articolul 4 din cartă.

68. Trebuie să observăm că cererea de decizie preliminară nu conține *nicio* informație cu privire la procedura de acordare a protecției internaționale în Bulgaria sau la condițiile de viață ale beneficiarilor de protecție internațională din acest stat membru.

69. Vom analiza a doua parte a celei de a treia întrebări adresate în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 împreună cu a patra întrebare, iar apoi prima parte a celei de a treia întrebări.

²⁴ Reclamanții din cauzele principale C-297/17, C-318/17 și C-319/17 consideră că Regulamentul Dublin nu mai poate fi aplicabil atunci când, ca în prezenta cauză, statul membru responsabil a refuzat, în temeiul Regulamentului Dublin II, să preia persoana interesată. Guvernul german apreciază că Regulamentul Dublin III nu mai este aplicabil atunci când refugiaților li s-a acordat deja protecție internațională. Acesta apreciază că articolul 33 alineatul (2) din Directiva 2013/32 face distincție între cele două situații în care o cerere de azil nu se examinează pe fond: pe de o parte, inadmisibilitatea în temeiul dispozițiilor din Regulamentul Dublin III, și, pe de altă parte, inadmisibilitatea întemeiată pe motivele prevăzute la articolul 33 alineatul (2) din această directivă. Potrivit acestui guvern, nu există astfel nici suprapunere între reglementări, nici posibilitate de alegere.

1. *Cu privire la a doua parte a celei de a treia întrebări și la a patra întrebare*

70. Prin intermediul acestei întrebări preliminare, instanța de trimitere ridică problema dacă „dreptul Uniunii impune examinarea cererii ulterioare a unei persoane recunoscute ca beneficiar de protecție subsidiară într-un alt stat membru în pofida unei norme interne de punere în aplicare a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, în cazul în care condițiile de viață ale persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară încalcă articolul 3 [...] din CEDO [și articolul 4 din cartă] sau nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 20 și următoarele din Directiva 2011/95 întrucât se află deasupra pragului în cauză”.

a) *Observații preliminare privind articolul 4 din cartă*

71. Conform unei jurisprudențe constante a Curții, normele dreptului derivat al Uniunii trebuie să fie interpretate și aplicate cu respectarea drepturilor fundamentale garantate de cartă. În această privință, interzicerea pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, prevăzută la articolul 4 din cartă, este de o importanță fundamentală, întrucât are un caracter absolut în măsura în care este strâns legată de respectarea demnității umane prevăzute la articolul 1 din aceasta²⁵.

72. Sistemul european comun de azil a fost elaborat într-un context care permite să se presupună că ansamblul statelor participante, indiferent dacă sunt state membre sau state terțe, respectă drepturile fundamentale, inclusiv drepturile care au ca temei Convenția de la Geneva și Protocolul din 1967, precum și CEDO, și că statele membre își pot acorda încredere reciprocă în această privință. În aceste condiții, Curtea a statuat că trebuie să se prezume că tratamentul aplicat solicitanților de azil în fiecare stat membru este conform cerințelor impuse de cartă, de Convenția de la Geneva, precum și de CEDO²⁶.

73. În pofida acestei prezumții de conformitate, Curtea a statuat de asemenea că nu poate fi exclus ca, în practică, sistemul european comun de azil să întâmpine dificultăți majore de funcționare într-un anumit stat membru, astfel încât să existe un risc serios ca, în cazul transferului către acest stat membru, solicitanții de azil să fie tratați într-un mod incompatibil cu drepturile lor fundamentale²⁷.

74. La punctul 99 din Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865) Curtea precizează în mod clar „că o aplicare a Regulamentului [Dublin III] în temeiul unei prezumții irefragabile potrivit căreia drepturile fundamentale ale solicitantului de azil vor fi respectate în statul membru în mod normal competent de examinarea cererii sale este incompatibilă cu obligația statelor membre de a interpreta și de a aplica Regulamentul [Dublin III] într-un mod conform cu drepturile fundamentale”. Prin urmare, este vorba despre o prezumție relativă de conformitate.

75. De asemenea, Curtea a observat la punctele 86-94 și 106 din Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865), că transferul solicitanților de azil în cadrul sistemului de la Dublin poate fi incompatibil, în anumite împrejurări, cu interdicția prevăzută la articolul 4 din cartă. Ea a statuat astfel că un solicitant de azil era expus unui risc real de a fi supus unor tratamente inumane sau degradante, în sensul acestui articol, în caz de transfer către un stat membru în care ar exista *temeri serioase că există deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale*

25 A se vedea Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punctul 59 și jurisprudența citată). Potrivit Curții, interzicerea tratamentelor inumane sau degradante, prevăzută la articolul 4 din cartă, corespunde celei enunțate la articolul 3 din CEDO și, în această măsură, înțelesul și întinderea sa sunt, conform articolului 52 alineatul (3) din cartă, aceleași cu cele pe care i le conferă această convenție (Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punctul 67). În plus, din articolul 15 alineatul (2) din CEDO reiese că nu este posibilă nicio derogare de la articolul 3 din CEDO, iar Curtea a confirmat că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la articolul 3 din CEDO trebuie să fie luată în considerare pentru interpretarea articolului 4 din cartă (Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punctul 68).

26 A se vedea în acest sens Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865, punctele 78-80).

27 A se vedea Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865, punctul 81).

condițiilor de primire a solicitanților. În consecință, în conformitate cu interdicția prevăzută la articolul menționat, statelor membre le revine obligația de a nu efectua transferuri în cadrul sistemului Dublin către un stat membru atunci când nu pot ignora existența unor asemenea deficiențe în statul membru respectiv²⁸.

76. Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865) a fost pronunțată într-o situație similară celei vizate în Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 21 ianuarie 2011, M. S. S. împotriva Belgiei și a Greciei²⁹, referitoare la articolul 3 din CEDO, constând în transferul unui solicitant de azil de către autoritățile belgiene în Grecia, care era statul membru responsabil de examinarea cererii sale³⁰. La punctul 88 din Hotărârea N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865), Curtea a constatat că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat printre altele că Regatul Belgiei a încălcat articolul 3 din CEDO, pe de o parte, întrucât l-a expus pe reclamant la riscurile care decurg din deficiențele procedurii de azil din Grecia din moment ce autoritățile belgiene știau sau trebuiau să știe că acest nu avea nicio garanție că cererea sa de azil va fi examinată în mod serios de autoritățile elene și, pe de altă parte, întrucât l-a expus pe reclamant în deplină cunoștință de cauză la condiții de detenție și de existență care constituiau tratamente degradante³¹.

77. Deși este adevărat că jurisprudența întemeiată pe Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865), referitoare la existența în statul membru sesizat a unor deficiențe sistemice în procedura de azil și condițiile de primire a solicitanților, a fost codificată în anul 2013 la articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul Dublin III, Curtea a statuat însă că din aceasta nu se poate concluziona că orice încălcare a unui drept fundamental de către statul membru responsabil ar afecta obligațiile celorlalte state membre de a respecta dispozițiile Regulamentului Dublin III³². Astfel, nu ar fi compatibil cu obiectivele și cu sistemul Regulamentului Dublin III ca orice încălcare a normelor care reglementează sistemul comun de azil să fie suficientă pentru a împiedica transferul unui solicitant de azil către statul membru în mod normal competent³³.

78. Referitor la riscurile asociate cu *transferul propriu-zis* al unui solicitant de protecție internațională, Curtea a decis la punctul 65 din Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127), că acesta nu poate fi efectuat decât în condiții în care este exclus ca acest transfer să presupună un risc real ca persoana interesată să sufere tratamente inumane sau degradante în sensul

28 A se vedea, de asemenea, Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punctul 60 și jurisprudența citată).

29 CE:ECHR:2011:0121JUD003069609.

30 Trebuie observat că, atunci când a examinat condițiile de primire a solicitanților de protecție internațională în Grecia, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a luat în considerare obligațiile care revin autorităților elene în temeiul Directivei 2003/9/CE a Consiliului din 27 ianuarie 2003 de stabilire a standardelor minime pentru primirea solicitanților de azil în statele membre (JO 2003, L 31, p. 18, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 48), care stabilește norme pentru primirea solicitanților de protecție internațională (Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea M. S. S. împotriva Belgiei și a Greciei din 21 ianuarie 2011, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, punctul 263).

31 În hotărârea sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că o situație care implică lipsuri materiale extreme ar putea ridica probleme din perspectiva articolului 3 din CEDO. Ea a constatat apoi că situația în care se afla reclamantul în cauză era extrem de gravă. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că „[reclamantul] a trăit mai multe luni în cele mai mari lipsuri materiale și nu a putut face față nevoilor sale cele mai elementare legate de: hrană, spălare, locuință. Pe lângă aceasta exista teama permanentă de a fi atacat sau jefuit, precum și lipsa totală a perspectivei unei ameliorări a situației sale” (Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea M. S. S. împotriva Belgiei și a Greciei din 21 ianuarie 2011, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, § 252-254). La punctul 263 această hotărâre, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că autoritățile elene nu au ținut seama în mod corespunzător de vulnerabilitatea reclamantului ca solicitant de azil și trebuie să fie considerate responsabile, din cauza pasivității lor, pentru condițiile în care acesta a trăit mai multe luni, în stradă, fără resurse, fără acces la igienă și fără a dispune de vreun mijloc de satisfacere a nevoilor sale esențiale. CEDO a apreciat că reclamantul a fost victima unui tratament umilitor care demonstrează o lipsă de respect pentru demnitatea sa și că această situație i-a trezit, fără îndoială, sentimente de teamă, de neliniște sau de inferioritate de natură să conducă la disperare. Ea a considerat că prin asemenea condiții de viață, combinate cu incertitudinea prelungită în care a rămas și lipsa totală a perspectivei de îmbunătățire a situației sale, a fost atins pragul de gravitate stabilit de articolul 3 din [CEDO].”

32 A se vedea Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865, punctul 82).

33 Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865, punctul 84).

articolului 4 din cartă. În acest sens, Curtea a luat în considerare starea de sănătate deosebit de gravă a persoanei interesate³⁴, care putea să conducă la imposibilitatea transferului său către un alt stat membru, chiar și în lipsa unor deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților de azil în statul membru responsabil.

79. Astfel, la punctul 91 din Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127) Curtea a respins în mod expres argumentul Comisiei potrivit căruia din articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul Dublin III ar reieși că numai existența unor deficiențe sistemice în statul membru responsabil ar putea afecta obligația de transfer al unui solicitant de azil către statul membru responsabil³⁵.

80. În această privință, Curtea a pus accentul pe caracterul general al articolului 4 din cartă, care interzice tratamentele inumane sau degradante sub toate formele lor și pe faptul că ar fi vădit incompatibil cu caracterul absolut al acestei interdicții ca statele membre să poată ignora un risc real și dovedit de tratamente inumane sau degradante care afectează un solicitant de azil, sub pretextul că acesta nu rezultă dintr-o deficiență sistemică în statul membru responsabil³⁶.

81. La punctul 95 din Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127), se precizează că imposibilitatea de a efectua transferul în situația în discuție în această cauză „respectă *pe deplin principiul încrederii reciproce* întrucât, departe de a afecta existența unei prezumții de respectare a drepturilor fundamentale în fiecare stat membru, ea garantează că situațiile excepționale avute în vedere în prezenta hotărâre sunt luate în considerare în mod corespunzător de statele membre. De altfel, *dacă un stat membru ar efectua transferul unui solicitant de azil în astfel de situații, tratamentul inuman sau degradant care ar rezulta din acest fapt nu ar fi imputabil, în mod direct sau indirect, autorităților statului membru responsabil, ci numai primului stat membru*”³⁷.

34 În această cauză, Curtea a statuat că nu există temeiuri substanțiale de a crede că există deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților de azil în statul membru responsabil. Totuși, potrivit Curții, nu se poate exclude că transferul propriu-zis al unui solicitant de azil a cărui stare de sănătate este deosebit de gravă poate, în sine, să expună persoana interesată unui risc real de tratamente inumane sau degradante, în sensul articolului 4 din cartă, aceasta independent de calitatea primirii și a îngrijirilor disponibile în statul membru responsabil de examinarea cererii sale. Curtea a considerat că în situații în care transferul unui solicitant de azil care prezintă o afecțiune mintală sau fizică deosebit de gravă ar presupune riscul real și dovedit al unei deteriorări semnificative și iremediabile a stării de sănătate a persoanei interesate, acest transfer ar constitui un tratament inuman sau degradant, în sensul articolului menționat. Ea a adăugat că autoritățile statului membru care trebuie să efectueze transferul și, după caz, instanțele acestuia sunt obligate să elimine orice îndoieli serioase privind impactul transferului asupra stării de sănătate a persoanei interesate, luând măsurile de precauție necesare pentru ca transferul său să aibă loc în condiții care permit protejarea în mod adecvat și suficient a stării de sănătate a acestei persoane. În ipoteza în care, ținând seama de deosebita gravitate a afecțiunii solicitantului de azil în cauză, luarea măsurilor de precauție menționate nu ar fi suficientă pentru a se garanta că transferul său nu va presupune riscul real al unei agravări semnificative și iremediabile a stării sale de sănătate, autoritățile statului membru respectiv trebuie să suspende executarea transferului persoanei interesate până când starea sa o face aptă pentru un asemenea transfer. Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punctele 71, 73 și 96).

35 Observăm că în Hotărârea Tarakhel împotriva Elveției din 4 noiembrie 2014, CE:ECHR:2014:1104JUD002921712, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis că, pentru a verifica dacă transferul unui solicitant de protecție internațională în cadrul sistemului Dublin constituie un tratament inuman sau degradant, este necesar să se stabilească dacă, având în vedere situația generală a serviciilor de primire a solicitanților de azil în statul membru responsabil și *situația concretă a solicitanților*, există motive serioase și dovedite pentru a crede că în cazul trimiterii către Italia solicitanții ar risca să suporte tratamente contrare articolului 3 din CEDO. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că, în perioada de referință, situația din Italia nu putea în niciun caz să fie comparată cu cea din Grecia la data pronunțării Hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului, M. S. S. împotriva Belgiei și a Greciei din 21 ianuarie 2011, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, și că abordarea în această cauză nu poate fi identică cu cea în care s-a pronunțat Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, M. S. S. împotriva Belgiei și a Greciei din 21 ianuarie 2011, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a statuat însă că în cazul în care solicitanții (un cuplu cu șase copii minori, aceștia din urmă beneficiind de protecție specială având în vedere nevoile speciale și vulnerabilitatea lor extremă) urmau să fie trimiși în Italia fără ca autoritățile elvețiene să fi obținut, în prealabil, din partea autorităților italiene o garanție individuală privind, pe de o parte, preluarea adaptată vârstei copiilor și, pe de altă parte, menținerea unității familiei, ar exista o încălcare a articolului 3 din CEDO.

36 A se vedea Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punctul 93).

37 Sublinierea noastră.

82. O asemenea abordare prudentă, care pune accentul pe protecția principiilor fundamentale și a drepturilor omului, reflectă de asemenea jurisprudența CEDO. Astfel, la punctul 126 din Hotărârea din 4 noiembrie 2014, Tarakhel împotriva Elveției, CE:ECHR:2014:1104JUD002921712, Curtea Europeană a Drepturilor Omului amintește că „suferința unei persoane cauzată de faptul că trimiterea sa către un stat terț ar determina expunerea sa la tratamente interzise de articolul 3 din [CEDO] trebuie să facă în mod necesar obiectul controlului atent al unei instanțe naționale”.

83. Spre deosebire de împrejurările din cauzele în care au fost pronunțate Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865) și Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127) care au ca obiect, în primul caz, deficiențele sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților, iar, în al doilea caz, transferul ca atare al unui solicitant de protecție internațională, cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 privesc luarea în considerare a situației care ar putea apărea *după* acordarea protecției internaționale în statul membru responsabil.

84. În plus, prezentele întrebări preliminare se referă nu la Regulamentul Dublin III, ci la motivul de inadmisibilitate prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32.

85. Curtea nu a analizat încă aceste împrejurări inedite.

b) Aplicarea articolului 4 din cartă

86. Articolul 51 alineatul (1) din cartă prevede că dispozițiile sale nu se adresează statelor membre decât în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii.

87. În opinia noastră, respectarea articolului 4 din cartă referitor la interzicerea tratamentelor inumane sau degradante, care are un caracter absolut, este obligatorie pentru statele membre atunci când aplică motivul de inadmisibilitate prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32³⁸.

88. În conformitate cu principiul încrederii reciproce, trebuie să se prezume că tratamentul aplicat persoanelor care beneficiază de protecție internațională în fiecare stat membru este conform cerințelor impuse de cartă, de Convenția de la Geneva, precum și de CEDO³⁹. Această prezumție de conformitate este consolidată dacă statul membru transpune *de iure*⁴⁰, *dar și de facto* dispozițiile capitolului VII, intitulat „Conținutul protecției internaționale”, din Directiva 2011/95, care prevede un nivel de protecție socială a beneficiarului în cauză echivalent sau chiar superior celui stabilit de Convenția de la Geneva.

89. Totuși, după cum am arătat deja la punctul 73 din prezentele concluzii, această prezumție de conformitate, în special cu articolul 4 din cartă, nu este irefragabilă.

90. Considerăm că rezultă prin analogie din cuprinsul punctelor 253 și 254 din Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 21 ianuarie 2011, M. S. S. împotriva Belgiei și a Greciei (CE:ECHR:2011:0121JUD003069609) și din cuprinsul punctului 80 din Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865) că un stat membru ar încălca articolul 4 din cartă dacă beneficiarii de protecție internațională, care depind în totalitate de asistența publică, confruntându-se cu indiferența autorităților, ar ajunge din această cauză într-o situație care implică privațiuni sau lipsuri materiale atât de grave, încât ar fi incompatibilă cu demnitatea umană.

38 A se vedea prin analogie Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865, punctele 64-69).

39 Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865, punctele 78-80).

40 Astfel, în conformitate cu articolul 288 TFUE, obligațiile revin statului membru cu privire la rezultatul care trebuie atins.

91. Altfel spus, pentru a se considera că există motive serioase și dovedite de a crede că persoanele care beneficiază de protecție internațională se confruntă cu un risc real de a fi supuse unor tratamente inumane sau degradante în sensul articolului 4 din cartă, din cauza condițiilor lor de viață din statul membru responsabil în temeiul Regulamentului Dublin III, este necesar ca ele să se afle *într-o situație de o gravitate deosebită*⁴¹ care să fie generată de deficiențele sistemice care le afectează în acest stat membru.

92. Într-o asemenea situație complet excepțională, un stat membru nu poate aplica motivul de inadmisibilitate prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 în cazul unei cereri de protecție internațională și trebuie să examineze cererea de protecție internațională care i-a fost adresată.

93. Având în vedere ceea ce precedă și, în special, caracterul absolut al interdicției privind tratamentele inumane sau degradante, prevăzută la articolul 4 din cartă, considerăm că dreptul Uniunii se opune aplicării de către un stat membru a motivului de inadmisibilitate de la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 în cazul unei cereri de protecție internațională atunci când condițiile de viață ale persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară acordată de un alt stat membru contravin articolului 4 din cartă.

c) Aplicarea articolului 20 și următoarele din Directiva 2011/95

94. Capitolul VII din Directiva 2011/95 privind conținutul protecției internaționale cuprinde în special dispoziții referitoare la accesul beneficiarilor de protecție internațională la locuri de muncă⁴², la educație⁴³, la protecție socială⁴⁴ și la îngrijirea sănătății⁴⁵ care impun un tratament identic celui acordat resortisanților statului membru în cauză.

95. În plus, potrivit articolului 32 din Directiva 2011/95, este necesar ca beneficiarii să aibă acces la o locuință în condiții similare celor de care beneficiază resortisanții altor țări terțe care au reședința în mod legal pe teritoriul lor⁴⁶.

96. Reiese de aici că dispozițiile capitolului VII din Directiva 2011/95 nu prevăd un nivel sau un prag minim de beneficii sociale care trebuie să fie acordate beneficiarilor de protecție internațională, impunând doar tratamentul național sau, în mod excepțional, un tratament similar celui de care beneficiază resortisanții altor țări terțe care au reședința în mod legal pe teritoriul unui stat membru⁴⁷.

97. În lipsa unei politici veritabile în materie de protecție internațională în cadrul Uniunii, finanțată din propriul buget, care să garanteze condiții de viață minime și uniforme beneficiarilor acestei protecții, dispozițiile capitolului VII din Directiva 2011/95 reflectă principiul subsidiarității consacrat la articolul 5 alineatul (3) TUE în măsura în care ele au în vedere în mod clar existența unor niveluri divergente ale beneficiilor sociale în statele membre.

41 A se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 21 ianuarie 2011, M. S. S. împotriva Belgiei și a Greciei, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, § 254.

42 A se vedea articolul 26 din Directiva 2011/95. A se vedea, de asemenea, articolele 17-19 din Convenția de la Geneva.

43 A se vedea articolul 27 din Directiva 2011/95 și articolul 22 din Convenția de la Geneva.

44 A se vedea articolul 29 din Directiva 2011/95. În conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Directiva 2011/95, „[p]rin derogare de la norma generală stabilită la alineatul (1), statele membre pot limita asistența socială acordată beneficiarilor statutului conferit prin protecție subsidiară la prestațiile de bază, care, în acest caz, vor fi acordate la același nivel și în aceleași condiții de acces aplicabile propriilor resortisanți”. A se vedea, de asemenea, articolele 23 și 24 din Convenția de la Geneva.

45 A se vedea articolul 30 din Directiva 2011/95. A se vedea, de asemenea, articolul 24 din Convenția de la Geneva.

46 A se vedea, de asemenea, articolul 21 din Convenția de la Geneva.

47 În cazul accesului la locuință.

98. În ceea ce privește situațiile în care se invocă încălcarea articolului 20 și următoarele din Directiva 2011/95, fără însă a se aduce atingere articolului 4 din cartă, considerăm, la fel ca guvernul francez, că a impune autorităților competente în materie de azil să aprecieze nivelul și condițiile de acces la protecția internațională ar contraveni principiului încrederii reciproce care stă la baza sistemului european comun de azil, inclusiv a dispozițiilor articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32⁴⁸.

99. Mai mult, dreptul Uniunii nu se opune aplicării de către un stat membru a motivului de inadmisibilitate prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 în cazul unei cereri de protecție internațională atunci când persoanelor care beneficiază de protecția internațională nu li se acordă niciun fel de prestații necesare traiului sau li se acordă astfel de prestații într-o măsură mult mai mică față de cele acordate în alte state membre, fără a fi tratate diferit, în această privință, în raport cu resortisanții acestui stat membru și fără a se încălca articolul 4 din cartă. Potrivit considerentului (41) al Directivei 2011/95, „[p]entru a consolida exercitarea efectivă a drepturilor și utilizarea efectivă a beneficiilor acordate de prezenta directivă de către beneficiarii de protecție internațională, este necesar să se ia în considerare nevoile lor individuale și dificultățile specifice întâmpinate de aceștia în procesul de integrare. *Această luare în considerare nu ar trebui să ducă la un tratament mai favorabil decât cel acordat propriilor resortisanți*, fără a aduce atingere posibilității ca statele membre să adopte sau să mențină standarde mai favorabile”⁴⁹.

100. În caz contrar, statele membre care își respectă efectiv obligațiile care decurg din Directiva 2011/95 în ceea ce privește conținutul protecției internaționale sau care acordă beneficii sociale relativ generoase ar fi sancționate.

101. Având în vedere ceea ce precedă, considerăm că dreptul Uniunii nu se opune aplicării de către un stat membru a motivului de inadmisibilitate prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 în cazul unei cereri de protecție internațională atunci când statul membru care a acordat deja solicitantului protecție subsidiară nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 20 și următoarele din Directiva 2011/95⁵⁰, fără însă a aduce atingere articolul 4 din cartă sau atunci când persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară nu li se acordă niciun fel de prestații necesare traiului sau li se acordă astfel de prestații într-o măsură mult mai mică față de cele acordate în alte state membre, fără însă a fi tratate diferit, în această privință, în raport cu resortisanții acestui stat membru.

2. Cu privire la prima parte a celei de a treia întrebări

102. Instanța de trimitere ridică problema „dacă și în ce condiții articolul 18 din cartă coroborat cu articolul 78 TFUE ar putea să impună unui stat membru să examineze o cerere de protecție internațională în pofida unei norme interne de punere în aplicare a articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 atunci când solicitantului i s-a acordat deja într-un alt stat membru statutul de protecție subsidiară, însă nu calitatea de refugiat” din cauza deficiențelor din procedura de azil din acest din urmă stat membru.

48 Trebuie observat că instanța de trimitere nu furnizează *nicio informație* în sensul că beneficiarii de protecție internațională în Bulgaria ar fi discriminați în raport cu resortisanții naționali, în special în ceea ce privește prestațiile de asistență socială.

49 Sublinierea noastră.

50 Trebuie subliniat că încălcarea articolului 20 și următoarele din Directiva 2011/95 poate determina introducerea unor acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor împotriva statului membru respectiv în temeiul articolului 258 TFUE. În plus, persoanele interesate pot invoca drepturile care le revin în conformitate cu articolul 20 și următoarele din Directiva 2011/95 în fața instanțelor și autorităților administrative naționale.

103. În cererea sa de decizie preliminară, instanța de trimitere face aluzie la deficiențele procedurii de azil din Bulgaria, care acordă „protecție subsidiară, refuză recunoașterea, mai favorabilă, a calității de refugiat în mod (previzibil) [...] sau [...] nu examinează mai aprofundat cererile ulterioare în pofida unor elemente sau fapte noi care fac să crească semnificativ probabilitatea ca solicitantul să îndeplinească condițiile necesare pentru acordarea statutului de refugiat [în conformitate cu articolul 40 alineatul (3) din Directiva 2013/32]”. (Punctul 32 din cererea de decizie preliminară în cauza C-297/17.)

a) Observațiile părților

104. Guvernul german consideră că în măsura în care „ar exista o obligație de examinare a deficiențelor sistemice ale procedurii de azil dintr-un alt stat membru, ea ar trebui cel puțin să fie menționată în Directiva 2013/32. [Guvernul menționat arată că] nu aceasta este situația și [că, în schimb,] decizia unui stat membru de acordare a protecției internaționale prezintă o anumită autoritate” (punctul 62 din observațiile sale). Potrivit acestui guvern, doar legiuitorul Uniunii poate să stabilească o asemenea obligație în dreptul pozitiv, iar neîndeplinirea obligației menționate impuse de dreptul Uniunii nu poate fi constatată decât prin inițierea unei proceduri pentru constatarea neîndeplinirii obligațiilor împotriva statului în cauză.

105. Guvernul francez consideră că doar în cazul în care s-ar constata că protecția internațională deja acordată de un alt stat membru nu este efectivă, altfel spus dacă persoana interesată riscă să fie expusă în statul membru care i-a acordat protecția unor persecuții sau unor atingeri grave⁵¹ în sensul Directivei 2011/95, statul membru sesizat cu noua cerere va trebui să verifice dacă solicitantul îndeplinește condițiile pentru acordarea statutului de refugiat înainte de a analiza eligibilitatea sa pentru protecția subsidiară.

106. Guvernul polonez susține că articolul 33 din Directiva 2013/32 prevede că solicitantul care beneficiază de protecție internațională într-un alt stat membru este protejat în mod corespunzător pe teritoriul acestuia, astfel încât celelalte state membre pot să considere cererea sa ca fiind inadmisibilă și să o respingă fără să o examineze pe fond. Potrivit acestuia, constatarea de către o autoritate națională competentă a faptului că un solicitant beneficiază de protecție internațională într-un alt stat membru trebuie în principiu să implice posibilitatea neexamenării cererii pe fond. Acesta a adăugat că doar în împrejurări cu totul excepționale autoritatea națională competentă este obligată să deschidă o procedură prin care să examineze cererea pe fond. Potrivit acestui guvern, revine autorității naționale competente sau instanței naționale atribuția să stabilească dacă un caz concret de deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților de azil într-un anumit stat membru constituie o încălcare a articolului 4 din cartă, care ar justifica obligația de examinare pe fond a unei cereri de consolidare a protecției internaționale.

107. Comisia apreciază că deficiențele procedurii de azil din celălalt stat membru pot fi trecute cu vederea în cadrul analizei realizate de primul stat membru (și anume, în speță, Republica Federală Germania). Aceasta consideră că după acordarea protecției subsidiare în statul B și după respingerea cererii de consolidare ca inadmisibilă în statul A, procedura de azil s-a încheiat. Potrivit Comisiei, persoana interesată trebuie să fie tratată din acel moment în conformitate cu articolul 6 alineatul (2) din Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală⁵². Aceasta susține că persoana interesată se află în situație de ședere ilegală în statul membru A, dar beneficiază în statul membru B de permis de ședere în calitate de beneficiar de protecție subsidiară.

⁵¹ A se vedea articolul 15 din Directiva 2011/95.

⁵² JO 2008, L 348, p. 98.

b) Analiză

108. Prezenta întrebare preliminară privește admisibilitatea unei cereri de „consolidare” a protecției subsidiare acordate de un stat membru prin recunoașterea statutului de refugiat într-un alt stat membru. Trebuie să amintim că, potrivit articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, statele membre pot⁵³ considera ca inadmisibilă o cerere de protecție internațională prin care se urmărește obținerea statutului de refugiat în cazul în care un alt stat membru a acordat protecție subsidiară.

109. În această privință, pe lângă faptul că condițiile pentru a fi considerat refugiat (capitolul III din Directiva 2011/95) sunt în mod clar diferite față de condițiile pentru obținerea de protecție subsidiară (capitolul V din Directiva 2011/95), statutul conferit prin protecția subsidiară este, în principiu⁵⁴, inferior statutului de refugiat, în special în ceea ce privește dreptul de ședere⁵⁵ și de protecție socială⁵⁶. Această distincție între cele două tipuri de protecție internațională este coroborată de însăși formularea articolului 78 TFUE⁵⁷.

110. Arătăm că, având în vedere această distincție între cele două statute, articolul 46 alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Directiva 2013/32 prevede că solicitantul de protecție internațională are dreptul, în statul membru responsabil, la o cale de atac efectivă în fața unei instanțe judecătorești din acel stat membru care să îi permită contestarea deciziilor de a considera nefondată o cerere de acordare a statutului de refugiat și/sau de protecție subsidiară⁵⁸.

111. Astfel, articolul 46 alineatul (2) al doilea paragraf din Directiva 2013/32 prevede că „în situația în care statutul de protecție subsidiară acordat de un stat membru *oferă aceleași drepturi și beneficii* ca cele oferite de statutul de refugiat în temeiul legislației Uniunii și legislației naționale, respectivul stat membru poate considera o cale de atac împotriva unei decizii care consideră nefondată o cerere cu privire la statutul de refugiat ca fiind *inadmisibilă* pe baza interesului insuficient din partea solicitantului pentru menținerea procedurilor”⁵⁹.

112. Reiese de aici că statutul de refugiat nu este decât în mod excepțional interschimbabil cu statutul conferit de protecția subsidiară.

53 Este vorba despre o posibilitate.

54 Astfel, articolul 3 din Directiva 2011/95 intitulat „Standarde mai favorabile” prevede că „[s]tatele membre pot adopta sau menține standarde mai favorabile pentru a decide care sunt persoanele care îndeplinesc condițiile de acordare a statutului de refugiat sau care sunt persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară, precum și pentru a stabili conținutul protecției internaționale, în măsura în care respectivele standarde sunt compatibile cu prezenta directivă”.

55 A se vedea articolul 24 din Directiva 2011/95.

56 A se vedea articolul 29 din Directiva 2011/95.

57 Articolul 78 alineatul (1) TFUE prevede că „Uniunea dezvoltă o politică comună *in domeniul dreptului de azil, al protecției subsidiare și al protecției temporare*, cu scopul de a oferi un statut corespunzător oricărui resortisant dintr-o țară terță care are nevoie de protecție internațională și de a asigura respectarea principiului nereturnării. Această politică trebuie să fie în conformitate cu Convenția de la Geneva la 28 iulie 1951 și cu Protocolul din 31 ianuarie 1967 privind statutul refugiaților, precum și cu alte tratate din domeniu”. Sublinierea noastră. În plus, trebuie să observăm că articolul 78 alineatul (2) TFUE prevede că [i]n înțelesul alineatului (1), Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile referitoare la un sistem european comun de azil, care cuprinde: (a) un *regim unitar de azil* în favoarea resortisanților țărilor terțe, valabil în toată Uniunea; (b) un *regim unitar de protecție subsidiară pentru resortisanții țărilor terțe care, fără să obțină azil european, au nevoie de protecție internațională*”. Sublinierea noastră.

58 La punctul 51 din Hotărârea din 17 decembrie 2015, Tall (C-239/14, EU:C:2015:824), Curtea a decis că, în speță, „caracteristicile căii de atac prevăzute la articolul 39 din directiva menționată trebuie să fie determinate în conformitate cu articolul 47 din cartă, care constituie o reafirmare a principiului protecției jurisdicționale efective și potrivit căruia orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac efectivă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite la articolul menționat”.

59 Sublinierea noastră.

113. Sistemul european comun de azil a fost elaborat într-un context care permite să presupunem că ansamblul statelor participante, indiferent dacă sunt state membre sau state terțe, respectă drepturile fundamentale, inclusiv dreptul de azil consacrat la articolul 18 din cartă și că statele membre își pot acorda încredere reciprocă în această privință⁶⁰.

114. În opinia noastră, adoptarea de către legiuitorul Uniunii a unor dispoziții ca articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 se bazează pe principiul încrederii reciproce. Această dispoziție urmărește să evite risipa de resurse și „aglomerarea sistemului prin obligarea autorităților statelor de a soluționa cereri multiple introduse de același solicitant [...] și pentru a evita astfel forum shopping-ul, sistemul având ca obiectiv principal accelerarea soluționării cererilor, atât în interesul solicitanților de azil, cât și al statelor participante”⁶¹.

115. În împrejurările concrete din prezentele cauze, încrederea reciprocă implică faptul că statele membre au dreptul să prezume că celelalte state membre soluționează cererile de protecție internațională în conformitate cu dreptul Uniunii și cu normele Convenției de la Geneva și acordă fie statutul de refugiat, fie statutul conferit de protecția subsidiară, atunci când condițiile specifice statelor respective impun aceasta având în vedere criteriile comune prevăzute de Directiva 2011/95. În consecință, statele membre au dreptul să prezume că celelalte state membre acordă statutul (superior) de refugiat, iar nu statutul (inferior) conferit de protecția subsidiară atunci când împrejurările justifică și impun aceasta și invers.

116. Am arătat însă deja că prezumția este relativă. Astfel, trebuie subliniat că dreptul de azil este un drept fundamental *garantat* prin articolul 18 din cartă „cu respectarea normelor prevăzute de Convenția de la Geneva din 28 iulie 1951 și de Protocolul din 31 ianuarie 1967 privind statutul refugiaților și în conformitate cu Tratatul privind Uniunea Europeană și cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene”. Rezultă că, în pofida obligației privind încrederea reciprocă dintre statele membre, persoana interesată trebuie să aibă posibilitatea de a demonstra că există deficiențe sistemice în procedura de azil care constau în special într-o practică răspândită de a acorda în mod injust statutul conferit de protecția subsidiară mai degrabă decât statutul de refugiat. Astfel, existența unor deficiențe sistemice în procedura de azil nu se poate limita la faptul că persoana interesată riscă să fie expusă la persecuții sau vătămări grave, după cum susține guvernul francez⁶².

117. Verificarea existenței sau inexistenței unor deficiențe sistemice ale procedurii de azil din statul membru responsabil se bazează doar pe evaluarea concretă a faptelor și a împrejurărilor. În această privință, este necesar ca instanța de trimitere să ia în considerare toate probele prezentate de persoana interesată referitoare la *toate faptele relevante* legate de presupusele deficiențe sistemice ale procedurii de azil.

118. Încălcări izolate nu sunt în niciun caz suficiente pentru repunerea în discuție a sistemului european comun de azil⁶³, în special a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 și pentru a obliga în acest mod statele membre să considere ca fiind admisibilă o cerere prin care se urmărește obținerea statutului de refugiat, chiar dacă un alt stat membru a acordat statutul conferit de protecția subsidiară.

60 A se vedea prin analogie Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865, punctul 78).

61 A se vedea Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865, punctul 79).

62 În plus, trebuie subliniat că dreptul de azil nu se limitează la respectarea principiului nereturnării, după cum reiese din drepturile acordate de articolul 20 și următoarele din Directiva 2011/95.

63 A se vedea, prin analogie, Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, EU:C:2011:865, punctele 82 și 84).

119. Mai mult, dat fiind că în conformitate cu articolul 46 alineatul (1) litera (a) punctul (i) din Directiva 2013/32, solicitantul de protecție internațională are dreptul, în statul membru responsabil, la o cale de atac efectivă în fața unei instanțe judecătorești din statul membru în cauză care să îi permită contestarea în special a deciziilor de a considera nefondată o cerere cu privire la statutul de refugiat, el trebuie să demonstreze totodată că acest drept la o cale de atac efectivă este inexistent sau afectat de deficiențe sistemice.

120. Având în vedere ceea ce precedă, considerăm că dreptul Uniunii și, în special, articolul 18 din cartă se opun aplicării de către un stat membru a motivului de inadmisibilitate prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 în cazul unei cereri de protecție internațională, atunci când persoana interesată solicită, prin intermediul unei cereri de recunoaștere a statutului de refugiat într-un stat membru, consolidarea protecției subsidiare care i s-a acordat într-un alt stat membru, iar procedura de azil din acest din urmă stat membru a fost și este în continuare afectată de deficiențe sistemice.

D. Cu privire la a cincea întrebare în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17

121. A cincea întrebare în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 este adresată doar în ipoteza în care a doua întrebare ar necesita un răspuns negativ⁶⁴. Prin intermediul acestei întrebări, care este alcătuită din două întrebări secundare, instanța de trimitere, pe de o parte, ridică problema dacă Regulamentul Dublin II sau Regulamentul Dublin III se aplică *ratione temporis* în situația în discuție în cauza principală și, pe de altă parte, pe aceea dacă Regulamentul Dublin II și/sau Regulamentul Dublin III se aplică atunci când solicitantului i s-a acordat deja protecție subsidiară într-un alt stat membru.

122. Întrucât, potrivit răspunsului nostru la a doua întrebare, un stat membru nu este obligat să examineze cu prioritate dacă este sau nu responsabil de examinarea cererii de protecție internațională și poate să respingă o asemenea cerere pentru unul dintre motivele de inadmisibilitate prevăzute la articolul 33 alineatul (2) din Directiva 2013/32, a cincea întrebare a rămas fără obiect.

V. Concluzie

123. Având în vedere ansamblul considerațiilor ce precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania) după cum urmează:

„1) Articolul 52 primul paragraf din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale se opune aplicării în cazul cererilor de protecție internațională depuse înainte de 20 iulie 2015 a unei reglementări naționale de transpunere a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 care instituie un motiv de inadmisibilitate, în situația în care solicitantului i s-a acordat protecție subsidiară într-un alt stat membru. Faptul că cererea de azil intră încă pe deplin în

⁶⁴ Reclamanții din cauzele principale C-297/17, C-318/17 și C-319/17 consideră „că reiese din articolul 49 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III că acesta este aplicabil doar cererilor de protecție internațională introduse după 1 ianuarie 2014. Rezerva care urmărește ca Regulamentul Dublin III să se aplice tuturor cererilor de reprimire depuse după 1 ianuarie 2014, independent de momentul depunerii cererii, nu înseamnă [...] că Regulamentul Dublin III se impune atunci în ansamblul său, ceea ce ar fi contrar dispozițiilor clare ale articolului 49 alineatul (2), și nici că, dacă Regulamentul Dublin II se impune încă în cazul celorlalte, trebuie să fie respectate termenele pentru prezentarea unei cereri de reprimire. Regulamentul Dublin II nu prevede niciun termen în acest sens”. Guvernul german apreciază că, având în vedere răspunsurile sale la celelalte întrebări preliminare adresate de instanța de trimitere, nu este necesar să se răspundă la a cincea întrebare. Potrivit Comisiei, „dat fiind că a cincea întrebare preliminară, având în vedere [răspunsurile sale] la prima și la a doua întrebare, rămâne de două ori fără obiect, Comisia consideră că este foarte improbabil să fie necesară examinarea sa de către Curte”. Guvernele francez și polonez nu au prezentat observații referitoare la prezenta întrebare preliminară.

domeniul de aplicare al Regulamentului Dublin II în conformitate cu articolul 49 din Regulamentul Dublin III sau că cererea de azil a fost introdusă înainte de intrarea în vigoare a Directivei 2013/32 și înainte de transpunerea ei în dreptul intern nu este relevant.

- 2) Articolul 33 alineatul (1) din Directiva 2013/32 nu stabilește nicio prioritate sau ierarhie între normele referitoare la determinarea statului membru responsabil și motivele de inadmisibilitate prevăzute la articolul 33 alineatul (2) din Directiva 2013/32. Rezultă că un stat membru nu este obligat să examineze cu prioritate dacă este sau nu responsabil de examinarea cererii de protecție internațională și poate să respingă o asemenea cerere pentru unul dintre motivele de inadmisibilitate prevăzute la articolul 33 alineatul (2) din Directiva 2013/32. În lipsa oricărei priorități sau ierarhii între normele în discuție, această alegere liberă se impune în egală măsură pentru motive legate de economia procedurii.
- 3) Dreptul Uniunii se opune aplicării de către un stat membru a motivului de inadmisibilitate prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 în cazul unei cereri de protecție internațională atunci când condițiile de viață ale persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară acordată de un alt stat membru contravin articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
- 4) Dreptul Uniunii nu se opune aplicării de către un stat membru a motivului de inadmisibilitate prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 în cazul unei cereri de protecție internațională în cazul în care statul membru care a acordat deja solicitantului protecție subsidiară nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 20 și următoarele din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate fără însă a aduce atingere articolul 4 din cartă sau atunci când persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară nu li se acordă niciun fel de prestații necesare traiului sau li se acordă astfel de prestații într-o măsură mult mai mică față de cele acordate în alte state membre, fără însă a fi tratate diferit, în această privință, în raport cu resortisanții acestui stat membru.
- 5) Dreptul Uniunii și, în special, articolul 18 din cartă se opun aplicării de către un stat membru a motivului de inadmisibilitate prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 în cazul unei cereri de protecție internațională în cazul în care solicitantul, printr-o cerere de recunoaștere a statutului de refugiat într-un stat membru solicită consolidarea protecției subsidiare care i s-a acordat într-un alt stat membru, iar procedura de azil în acest din urmă stat membru a fost și este în continuare afectată de deficiențe sistemice.”